

Так нехай сяє світло ваше перед людьми, щоб вони бачили ваші добрі діла і прославляли Отця вашого Небесного (Мф. 5:16)

ВІСНИК ТЕРНОПІЛЬСЬКОЇ ЄПАРХІЇ

Число 3(50) Нам 4 роки!
березень 2016 р. Б.

УКРАЇНЬСЬКА ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА КИЇВСЬКОГО ПАТРІАРХАТУ

<http://cerkva.te.ua>

Видається з благословення Високопреосвященнішого Нестора, архієпископа Тернопільського, Кременецького та Бучацького

Проповідь на четверту неділю Великого посту

В ім'я Отця і Сина, і Святого Духа!

Преподобний Іоан Лівничник, пам'ять якого ми сьогодні святкуємо, каже в одному зі своїх писань: «Ми не будемо судимі, браття, ми не будемо засуджені за те, що не творили чудес або не виголошували пророцтв, але ми будемо осуджені за те, що не оплакували своїх гріхів все наше життя»...

Що ж таке гріх, якщо він має народити в нас таке сокрушення сердечне, щоб цей серцевий біль не затьмарював, але надихав все наше життя?

Ми часто думаємо, що гріх - це порушення морального закону, порушення обов'язку, неправильний вчинок. Але в гріху є щось набагато головніше, що воістину має викликати у нас печаль і більш ніж печаль: глибокий, гострий біль.

Гріх - це невірність, гріх - це зрада, зрада і невірність і нелояльність Богу, бо гріх означає, що коли Бог не звертався б до нас, слова Його були мало важливі, несуттєві для нас, хоча говорив Він до нас з усією Своєю Божественною любов'ю, щоб явити нам, як багато ми для Нього значимо. Як високо Він цінує нас, якщо віддав Своє життя і всю Свою смерть для того, щоб врятувати нас, і щоб ми повірили в Божественну любов!

Тому, коли ми грішимо, це означає, що ми відвертаємося від Того, Хто полюбив нас на життя і на смерть: і, як наслідок, - що Його життя і Його смерть надто незначні для нас, щоб ми відгукнулися на них з любов'ю, відгукнулися вірністю і відданістю. І ось у результаті такого ставлення ми безперервно порушуємо ті закони життя, які ведуть до життя вічного, які зробили б нас насправді абсолютно людьми - як Христос був справжнім чоловіком - у повноті гармонії між Богом і нами.

Але всі конкретні гріхи, які ми чинимо постійно, небалість одне до одного, байдужість одне до одного, те, як легко ми судимо і засуджуємо, як відвертаємося від потреби інших, якими ми є недбаліми до любові, яку пропонують і віддають нам, або до матеріальної і духовної нужди навколо нас, - усе це від холоду наших сердець.

І не даремно говорить Христос у сьогоднішньому Євангелії: такий дух виганяється тільки молитвою і постом. Пост означає, що потрібно відвернутися від усього, що спокусливо приваблює нас і відвертає геть від любові, від лояльності і вірності і руйнує нашу цілісність. А молитва - це спілкування з Живим Богом, Який є Любов, і в Кому Одному тільки ми можемо знайти сили і насагу любити.

Зрозуміло тому, що коли чоловік, який приводив свого хворого сина до учнів, звернувся до Христа і сказав: «Вони не могли зцілити його», - Христос відповів: «Приведи його до Мене!» Якщо тільки нас не приведуть до Христа, всі інші зусилля будуть марні.

І у нас може виникнути запитання: невже ми такі далекі від Бога, що мусимо оплакувати це роз'єднання впродовж усього життя?.. Але хто з нас посміє би сказати, що серце його щомиті життя горить любов'ю і глибоким почуттям перебування з Богом, почуттям близькості до Бога, спілкування з Ним?

Щодо Бога ми мали би бути як

закохані, коли кожну мить, уночі і вдень, наяву й уві сні серце радіє і тріпоче любов'ю, яка переповнює його до країв, яка є радістю і торжеством, миром і спокоєм, міццю і відвагою; така любов, коли ми можемо дивитися довкола і бачити кожного в новому світлі, бачити Божественний образ, що сяє в кожному, кого ми зустрінемо, і радіти за нього.

Якщо ж ми запитаємо себе: наскільки далекі ми від Бога? - і навіть не зуміємо зрозуміти, яка це відстань, тому що в нас так мало досвіду близькості з Ним, то поставимо перед собою запитання: яка відстань відділяє мене від людей, які мене оточують? Скільки в мені є вірності, самовіддачі, скільки радості за ближнього? І, навпаки, скільки в мені засудження, байдужості, небалості, забудькуватості?.. І тоді ми зможемо сказати: якщо це є в мені, значить, Бог для мене не осереддя всього. Бог для мене не Господь, який панує в моєму серці, і розумі, і всій моїй істоті та житті. Якщо ми подумаємо про те, як ми вагаємося між покликом Божим й бажаннями нашого людства, як ми захоплюємося злом, ми можемо знову сказати: який я далекий, яка я далека...

І якщо тільки ми не знайдемо цієї гармонії з Богом, то будемо залишатися розділеними і змоленими всередині самих себе;

поки ми не знайшли цієї гармонії в Бозі, ми будемо розділені й одне від одного.

Ось чому святий Іоан Лівничник закликає нас звернути абсолютну увагу на те, як ми ставимося до Бога, бо від цього залежить все інше. Бог - як ключ до гармонії, завдяки якому можна розшифрувати і заспівати мелодію. Бог, каже інший письменник, - як тонка нитка, що зв'язує разом квіти, які інакше розпадутся: як квіти, навіть чесноти, навіть краса, навіть правда розпадаються на шматки, якщо немає цієї дивної любові, торжества і радості, які даються нам тільки в спілкуванні з Богом, бо Він є любов, Він є життя. Він є правда, Він - радість, і світло, і торжество.

Звернімося тому до того покаяння, про яке говорить святий Іоан Лівничник: «Не до порожнього оплакування минулого, не до бездіяльного, безплідного жалю про те, що ми не такі, якими хотіли би бути, але до покаяння, яке є крик до Бога: «Прийди, Господи, і прийди скоро!» І якщо ми будемо закликати від усього серця, від усього розуму, від усієї потреби нашої, - прийде Господь, і в спілкуванні з Живим Богом ми знайдемо себе, і все стане красою: ми вступили в Царство Боже.

Антоній,
митрополит Сурозький.

Архієпископ Нестор:

«Кількість охочих перейти з Московського Патріархату в Київський постійно зростає»

Процес переходу віруючих Української Православної Церкви Московського Патріархату у лоно Української Православної Церкви Київського Патріархату директор департаменту у справах релігій і національностей Міністерства культури України Андрій Юраш назвав абсолютно об'єктивним. В Україні тільки впродовж 2015 року було зафіксовано сто таких випадків. У Тернопільській області рахунок поки що наближається до десятка. На жаль, процес цей не тільки об'єктивний, а й болісний: у більшості так званих проблемних сіл триває протистояння, подекуди люди не мають змоги молитися у храмі, іноді доходять навіть до застосування сили. Кілька «церковних» справ розглядають суди.

Про причини цих конфліктів й актуальні для людей віруючих проблеми розмова з Архієпископом Тернопільським, Бучацьким і Кременецьким Нестором.

- Про конфлікт релігійних громад у Катеринівці Кременецького району знає, мабуть, уся Україна. Проте цей випадок непоодинокий. Де ще наразі не вдається знайти порозуміння з представниками УПЦ МП?

- Найбільшого розголосу набув конфлікт у Катеринівці Кременецького району, Новоставі й Кутах Шумського району, де свого часу було найактивніше протистояння між людьми, які виявили бажання, аби їхня громада перейшла до Київського Патріар-

Фото Максима Герасимюка.

хату, і віруючими Української Православної Церкви Московського патріархату. Але це відбувається не тільки там.

Кількість людей, які хочуть переходу у Київський Патріархат у багатьох парафіях УПЦ МП на півночі нашої області постійно зростає. Зумовлено це передусім позицією священників УПЦ МП. Донедавна люди не завжди чітко розуміли: це - українська церква, а це - московська. Але коли священники Московського Патріархату відкрито заявляють, що за українську армію вони молитися не будуть, за Небесну Сотню теж не можна, лише за «отечество», то це примушує людей отямитися і робити відповідні висновки. Коли доходять до того, що на сході України точиться війна, а священник тут, на місці, замість того, щоб молитися

Передплачуйте газету «Лампада Православ'я». Передплатний індекс - 68709

ПРОЩАННЯ З ГЕРОЄМ

7 березня 2016 року в Збаражі поховали стрільця-регулювальника військової служби за контрактом Юрія Горайського, який загинув 4 березня під час бою в зоні АТО.

Юрій Горайський — активний волонтер після подій на Майдані, 11 місяців був головою Збаразької районної держадміністрації, відразу після звільнення з посади голови РДА пішов добровольцем на фронт.

Чин похорону очолив архієпископ Тернопільський, Кременецький і Бучацький Нестор у місцевому храмі в співслужінні запрошеного духовенства.

Попрощатися з бійцем, який віддав своє життя за волю України, провести його в останній путь прийшли чи не всі мешканці міста, а також його родичі, друзі, побратими. Тіло бійця пронесли через усе місто і поховали неподалік від Героя Небесної Сотні Устима Голоднюка.

Духовенство та всі вірні Тернопільської єпархії висловлюють щирі співчуття рідним і близьким загиблого.

Вічна пам'ять герою України! Герої не вмирають!

АРХІЄПІСКОП НЕСТОР БЛАГОСЛОВИВ НОВИХ ПАТРУЛЬНИХ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ

12 березня 2016 року на Театральному майдані Тернополя 209 патрульних поліцейських склали присягу на вірність Україні.

Архієпископ Тернопільський, Кременецький та Бучацький Нестор благословив нових працівників, побажавши відповідально ставитися до своїх обов'язків, Божого благословення у всіх добрих справах на славу України та задля безпеки її громадян.

Владика Нестора супроводжував прот. Руслан Прутула, який окропив святою водою поліцейських та їхні службові автомобілі.

На присязі була присутня керівник Національної поліції України Хатія Деканоїдзе, також представники місцевої влади та сотні жителів і гостей міста, які почали збиратися на майдані за кілька годин до початку події.

Зауважимо, що поліцейськими хотіли стати 4776 громадян, на одне місце було 24 заявки. Серед 209 поліцейських є 50 жінок. Патрульна поліція розміститься на вул. Котляревського у будівлі колишнього управління ДАІ.

ВЛАДИКА НЕСТОР ВІДВІДАВ ЛЕКЦІЮ ПРОФЕСОРА ОЛЕКСАНДРА САГАНА

25 лютого 2016 року з ініціативи професорсько-викладацького складу історичного факультету Тернопільського національного педуніверситету ім. В.Гнатюка відбулася відкрита лекція провідного наукового співробітника Відділення релігієзнавства Інституту філософії ім. Г. С. Сковороди НАН України професора Олександра Сагана на тему «Конститування єдиної Помісної Православної Церкви в Україні: проблемні питання».

На запрошення організаторів на заході був присутнім керуючий Тернопільською, Кременецькою та Бучацькою єпархією УПЦ Київського Патріархату Високопреосвященний архієпископ Нестор. Владика супроводжував ключар кафедрального собору свв. Костянтина та Єлени прот. Євген Заплетнюк.

Олександр Назарович розповів про сучасний стан міжцерковних стосунків та окреслив шляхи подолання основних церковних проблем і викликів перед православною спільнотою.

Також науковець презентував свою нову роботу – видання «Єдина Українська Православна Церква: суспільний запит та необхідність конститування». Книга побачила світ завдяки Київській Православній Богословській Академії та Відділенню релігієзнавства Інституту філософії ім. Г. С. Сковороди НАН України.

На завершення лекції професор відповів на запитання аудиторії, після чого відбулося неформальне спілкування учасників дискусії.

ТЕРНОПІЛЬЩИНА МОЛИТОВНО ВІДЗНАЧИЛА ДЕСЯТИЛІТТЯ ЄПІСКОПСЬКОЇ ХІРОТОНІЇ СВОГО АРХІПАСТИРЯ

6 березня 2016 року, у неділю м'ясопсуну, про Страшний суд, у десяту річницю своєї архієрейської хіротонії Високопреосвященний Нестор очолив відправу Божественної літургії в храмі Різдва Пресвятої Богородиці. Його Високопреосвященству співслужили секретар єпархії прот. Олексій Головацький, клірик храму прот. Роман Луговий, ключар кафедрального собору свв. Костянтина та Єлени прот. Євген Заплетнюк, благочинний Чортківського району прот. Богдан Верховий, благочинний Козівського району прот. Володимир Коротницький, благочинний Бучацького району прот. Андрій Шварок.

На малому вході, відзначаючи ревне служіння Церкви, архієпископ Нестор нагородив правом носіння наперсного хреста священника Михаїла Павлюка.

Під час богослужіння Високопреосвященніший Владика Нестор звершив дві хіротонії, рукопоклавши в сан диякона іподиякона Володимира Тарасовича, а в сан пресвітера – диякона Володимира Гільтая.

Після відпусту Літургії було виголошено молитву за Україну, яка читається в час скорботи та нашествия ворогів, а також уставні многоліття.

У своїй проповіді після закінчення відправи архієрей звернув увагу присутніх на тему недільного читання про Страшний суд, наголосивши, що ми повинні служити людям так само щиро, як хочемо служити Богу. Владика також зауважив, що хоча чимало людей сьогодні не перестають бути щирими та жертвними, на жаль, головною бідою нашого суспільства все одно залишається черствість і байдужість. Свята Церква, готуючи нас до Чотиридесятниці, нагадує, що в пості важливо не стільки те, що ми вживаємо в їжу, скільки стан нашого серця та любов до ближнього.

Після проповіді архіпастиря слово мав настоятель храму секретар єпархії прот. Олексій Головацький. Від імені духовенства та мирян єпархії отець Олексій привітав архієпископа Нестора з десятиліттям служіння на Тернопільській кафедрі та хіротонією архієрейської благодаті. Секретар єпархії пригадав, що ці роки для Тернопільщини стали роками зростання громад Київського Патріархату. Упродовж цього часу

Владика Нестор невтомно трудився на користь Церкви, звершував богослужіння, рукополагав дияконів та священників, звершував чернечі постриги, закладав та освячував храми.

Дякуючи архієпископу Нестору за святі молитви та архіпастирську опіку, отець Олексій вручив букет білих квітів, а від імені парафії Різдва Пресвятої Богородиці – місця, звідки розпочиналося єпископське служіння Владика, – отець Роман Луговий вручив Святу Просфору. Від імені духовенства єпархії архієпископу Нестору було також вручено пам'ятний подарунок про десятилітній ювілей служіння на Тернопільській кафедрі – новий комплект єпископського облачення.

Від імені місцевої влади архієпископа Нестора привітав голова Тернопільської обласної державної адміністрації Степан Барна, секретар Тернопільської міської ради Віктор Шумада, а також начальник головного управління з питань внутрішньої політики, національностей, релігій, преси та інформації Тернопільської ОДА Ігор Кульчицький. У цей день Владика приймав багато вітань від представників депутатського корпусу, місцевої інтелігенції, меценатів, духовенства з усієї України, численної пастви.

У свою чергу архієпископ Нестор подякував усім за молитву та теплі привітання та закликав і надалі докладати зусиль, кожен на своєму місці, для будівництва України та Помісної Церкви. При цьому зауважив, що наша кінцева мета не побудова кафедрального собору в Тернополі, а зміцнення віри в душах наших парафіян, освячення їх благодаттю Господньою. Це для нас найголовніше.

Преподобний Феофан Сповідник, Сигріанський

Преподобний Феофан Сповідник, Сигріанський народився в Константинополі в благочестивій і знатній родині. Батько Феофана був в спорідненості з візантійським імператором Левом Ісавром. Через три роки після народження Феофана батько його помер, залишивши свою сім'ю на піклування самого імператора. Феофан виріс при дворі і став сановником імператора Лева Хазара.

Статус зобов'язував його вступити в шлюб. За згодою з нареченою Феофан зберіг цнотливість, бо в душі його зріло бажання прийняти ангельський образ. Відвідавши одного разу з дружиною монастир в Сигріанській області, Феофан зустрів прозорливого старця Григорія Стратигія, який передбачив дружині Феофана, що її чоловік буде удостоєний мученицького вінця. Через деякий час дружина Феофана була пострижена в черницю в одному з монастирів Вишині, а Феофан прийняв чернечий постриг від старця Григорія.

З благословення старця Феофан влаштував монастир на острові Калонім на Мармуровому морі і зачинився у келії, займаючись переписуванням книг. У цьому занятті Феофан досяг високої майстерності. Потім преподобний Феофан заснував ще один монастир в Сигріанській області, в місці,

званому «Велике Село», і став його ігуменом. Преподобний сам брав участь у всіх монастирських роботах і для всіх був прикладом pracowитості та подвигу. Він був удостоєний від Господа дару чудотворення: зціляв хвороби, виганяв бісів.

У Нікеї зібрався VII Вселенський Собор, який засудив єресь іконоборства. На Собор був викликаний і преподобний Феофан. Він прибув у латаному лахмітті, але засяв богонатхненною мудрістю в утвердженні догматів істинного Православ'я.

У віці 50 років Преподобний важко захворів і до самої смерті жорстоко страждав. Перебуваючи на смертному одрі, преподобний невпинно трудився: він писав «Хронограф» - історію Християнської Церкви з 285 по 813 рік. Ця праця досі є цінним джерелом з історії Церкви.

За царювання імператора Лева Вірменина, коли святий був уже глибоким старцем, відновилося іконоборство. Святого Феофана примушували прийняти єресь, але він твердо чинив опір цьому і був ув'язнений. Його обитель «Велике Село» була спалена. Провівши у в'язниці 23 дні, Преподобний сповідник помер. Після смерті несправедливого імператора Лева Вірменина обитель «Велике Село» була відновлена, і туди перенесли святі мощі сповідника.

Підготував Іван Бородайко.

ЖИТТЯ СВЯТИХ

Архієпископ Нестор: «Кількість охочих перейти з Московського Патріархату в Київський постійно зростає»

Початок на стор. 1

за наших захисників, молитесь за агресорів, для багатьох людей це стає таким собі одкровенням, вони нарешті розуміють, хто є хто. І тоді вже починається активний рух.

– Тобто своєрідним пусковим механізмом стала агресія сусідньої держави стосовно України?

– Процес переходу релігійних громад у Київський Патріархат розпочався два роки тому. Майдан змусив людей замислитися, а вже остаточно показала людям, хто є хто, війна. Фактично з весни, з Великого посту 2014 року, почалися активніші дії, коли громади від намірів змінити підпорядкування перейшли до справи. Спочатку це відбувалося на Збаражчині, потім долучилася Шумщина, далі – Кременеччина.

У решті районів нечисленні громади Московського Патріархату не виявляють бажання до змін. Хоча, наприклад, у Трибухівцях Буцацького району є громада УПЦ МП, з якою громада УПЦ КП почергово служить у храмі. Там громада загалом у наш патріархат не переходить, але дедалі більше її окремих членів ходить до української церкви.

– Отже, змінювати підпорядкування з Москви на Київ прагнуть аж ніяк у всіх церковних громадах?

– Звичайно, не всі люди хочуть змінювати підпорядкування церкви. Навряд чи на наших теренах є щирі патріоти Московського Патріархату як такого, але часто люди звикають до священника, він стає для них авторитетом: мовляв, це наш батюшка і куди він – туди й ми підемо. Тому коли виникають протиріччя, Московський Патріархат кидає всі сили, аби не допустити змін. За моїми спостереженнями, головне для УПЦ МП – зберегти за собою храм, навіть порожній, і статистичну одиницю – юридичну особу в Реєстрі релігійних громад з надією на те, що якщо храм буде в їхніх руках, то люди нікуди не подінуться і все одно будуть молитися там. Навіть якщо люди не йтимуть до тієї церкви, сам священник відправлятиме служби. Це їх влаштує.

– Чи можна порівняти нинішнє протистояння православних церковних громад різної юрисдикції з тим, що відбувалося між православними і греко-католиками у 90-х роках минулого століття?

– На мою думку, між подіями, що відбувалися в 90-х роках минулого століття, і теперішніми є суттєва різниця. Тоді передусім була боротьба за людей – це була боротьба поглядів, позицій і переконань. Тут же йде війна цифр, боротьба за статистику. Якщо для нас важливо підтримати людей, то для людей важливо зберегти храм, особливо якщо вони самі його будували й відповідно хочуть у ньому молитися. І якщо все майно громади офіційно оформлено на Московський Патріархат, то це вимагає судової тяганини. Іноді до-

Фото Тараса Савчука.

ходить до силового протистояння, як, наприклад, у Катеринівці, куди завозили «тітушок» з Почаєва і Закарпаття. Жодного бажання знайти порозуміння у наших опонентів нема. Ті, хто відстоює позицію УПЦ МП, перейшли суто у судову площину, звертаються зі скаргами до міжнародних організацій, як-от ОБСЄ чи ООН.

– Першим кроком до порозуміння між вірянами УПЦ і УГКЦ двадцять років тому було почергове богослужіння. Нині такий варіант не розглядається?

– На почергові богослужіння в храмі, як у тій самій Катеринівці, представники Московського Патріархату погоджуються вкрай рідко. У гіршому разі відбувається так, як у Колосовій на Кременеччині: поки було тепліше, молилися надворі, а потім знайшли якусь хату – і громада УПЦ КП проводить богослужіння там.

Наші громади ніколи не йдуть на силовий варіант чи захоплення. У Катеринівці, про яку вже знає вся Україна, представники УПЦ МП звинуватили Київський Патріархат у захопленні храму. Ще до початку конфлікту храм був опечатаний. Уже після того як відбулася перереєстрація громади УПЦ КП і все майно перейшло в її руки, лише пред'явивши правоохоронцям документи, наші віруючі отримали змогу увійти до храму. Тобто жодного випадку захоплення насправді не було. Щодо цього ми спокійні, бо правда на нашому боці. Щоправда, суди не завжди це бачать, особливо Кременецький районний суд.

– Зважаючи на ситуацію, об'єднання церков в єдину Українську помісну церкву хоч і на часі, але навряд чи ймовірно у близькій перспективі. Час від часу в інтернеті віринає інформація про те, що керівники конфесій у Рівненській області уклали меморандум про утворення помісної церкви. Потім з'ясовується, що це відбувалося 2014-го. Який нині стан справ у цьому питанні в нашій області?

– Ще за митрополита Володимира (Митрополит Київський і всієї України Володимир (Сабодан), предстоятель УПЦ МП у 1991–2014 роках, – В. К.) могли бути якісь перемовини чи принаймні прагнення до них. Нині, за митрополита Онуфрія (теперішній предстоятель УПЦ

МП, – В. К.), будь-які проукраїнські настрої в цій Церкві придушуються. Тобто тепер говорити про об'єднання марно. Навіть якщо згадати той рівненський меморандум, то вже через кілька днів після його підписання представники Московського Патріархату через позицію вищого церковного керівництва відкликали свої підписи.

Щодо Тернопільської області, то владика Сергій (митрополит Тернопільський і Кременецький УПЦ МП, – В. К.) у публічних заходах практично не бере участі. Ми з ним майже не перетинаємося. На всіх зустрічах від імені Московського Патріархату присутній його секретар прот. Стефан Балан. Навіть нещодавно, коли ОБСЄ виступило посередником, щоб розробити загальний механізм подолання конфліктів, я пропонував владіці Сергію зустріч, аби обговорити ці питання між собою – і отримав відмову. Контакти відбуваються тільки на рівні секретарів епархій і не більше.

Зрештою, ще 2013 року я написав відкритого листа, адресованого владіці Сергію, із закликом до єдності (з текстом листа можна ознайомитися на сайті епархії, – В. К.) – жодної відповіді немає досі.

– Багато нині говорять і про спільне святкування найбільших церковних свят усіма християнськими конфесіями. І нібито досягнуто домовленості з цього питання між Вселенським Патріархом і Папою. Як насправді?

– Справді, є думки щодо календарного порозуміння між Церквами. Ні для кого не секрет, що нині діють юліанський, або старий стиль, і григоріанський, тобто новий стиль, календарі. За останнім живе держава. Але разом із тим щодо цього питання навіть у світовому православ'ї немає повного порозуміння. Більшість православних церков перейшли на новий стиль у всьому календарі, крім святкування Пасхи – решту свят вони відзначають разом з усім світом, практично як католики. У старому стилі залишилися тільки кілька східних Церков: Україна, Росія, Грузія, Сербія, Польща, Єрусалимська церква. Нині порушують питання про те, що Католицька Церква може перейти на святкування Пасхи за старим стилем, тобто отримаємо єдину систему відзначення свят.

– Тоді православні святкува-

тимуть Різдво за католицьким календарем?

– Щодо переходу православних церков, які повністю залишилися на старому стилі, на святкування Різдва за новим, питання стоїть швидше не до Церкви, а до людей. Варто згадати, як відбувся такий перехід у Греції в 1920-х роках. Офіційно перехід на новий стиль там відбувся, але велика частина парафій і самих християн його не підтримали – утворилися так звані старостильники, які мають і сьогодні сотні тисяч послідовників серед греків.

Якщо говорити про Україну, то переконаний, що у разі, якщо деякі з Українських Церков перейдуть на новий стиль, Московський Патріархат не перейде, і розкол, який є в країні, поглибитися. З іншого боку, стилі і дати – це умовність. Питання в тому, як це сприйме народ. Якщо люди підтримають, то й Церква теж.

– Ще одне обговорюване питання – недавня зустріч Папи Римського Франциска і Патріарха РПЦ Кирила.

– Так, 12 лютого на Кубі відбулася зустріч глав Католицької і Російської Православної Церков. Інтереси цих Церков мало в чому перетинаються, і тим паче дуже рідко зустрічаються їхні керівники. Проте було підписано спільний документ з 30 пунктів, які були попередньо розроблені представниками обох Церков. У цьому документі України стосуються три пункти – 25, 26 і 27. Кожен сам по собі є досить цікавим і водночас багатим в чому неприємним для України.

– І чи не найбільший резонанс викликав підписаний главами Церков документ у вірян УГКЦ.

ЗА СОЦІОЛОГІЧНИМИ ДАНИМИ, 44 ВІДСОТКИ ПРАВОСЛАВНИХ ВІРУЮЧИХ ВВАЖАЮТЬ СЕБЕ ЧЛЕНАМИ УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ КИЇВСЬКОГО ПАТРІАРХАТУ І ТІЛЬКИ 20 – МОСКОВСЬКОГО. А КІЛЬКІСТЬ ПАРАФІЙ МП У 2,5 РАЗА ПЕРЕВИЩУЄ КІЛЬКІСТЬ ПАРАФІЙ КП.

– Так, у 25 пункті «визнається» право на існування Української Греко-католицької Церкви – а Московський Патріархат тривалий час її взагалі відкидав, боровся з нею, зокрема в Росії. Але тепер визнає її, хоч і саме «уніатство» названо неправильним. Як на мене, то те, що Ватикан це визнав, теж є певним ударом по греко-католицькій Церкві. Очевидно, Україна вкотре стала розмінною монетою між Москвою і Римом, тому що Католицьку Церкву більше цікавить, наприклад, становище римо-католиків у Росії, ніж греко-католиків чи тим паче православних в Україні.

27 пункт стосується власне Православної Церкви. У ньому сказано, що в Україні має бути православ'я об'єднане, але – «канонічним шляхом». Якщо перекласти це з мови Московського Патріархату, то це – повернути всіх православних України під омофор Московського патріарха.

– Тобто йдеться знову про політику?

– Ще на початку 90-х років минулого століття прихильники теорії усяляких змов стверджували, що Москва і Рим поділили Україну на сфери впливу. І ось тепер ми бачимо якщо не підтвердження цих слів, то дуже незрозумілі моменти, які важко пояснити. Якщо на зустрічі йшлося про становище України, а єдиним її представником був митрополит УПЦ МП Антоній (Паканич) – керуючий справами Київської митрополії, то з огляду на позицію Московського Патріархату в Україні на цілу низку питань зрозуміло, що така сама позиція була озвучена й там. З боку Католицької Церкви не було представників хоча б Римо-Католицької Церкви в Україні, не кажучи вже про греко-католиків. Це теж свідчить про певне ставлення до цих Церков з боку Ватикану.

Нас позиція обох сторін, які підписали цю декларацію, з одного боку, обурює, а з іншого ми стосовно себе нічого нового не дізналися. Загалом підсумки зустрічі Папи Франциска і патріарха Кирила в політичному сенсі є досить неприємними. Дехто навіть порівнює цей документ з Андрусівським миром 1667 року, коли Україна фактично була розділена домовленостями між Росією і Польщею. Нині ситуація повторюється.

– А чи може підписана на Кубі декларація якимось чином вплинути на конфлікт між церковними громадами на Тернопільщині, точніше на ставлення до нього міжнародних організацій?

– Думаю, що бажання підписати цей документ, точніше, однією з його причин, якраз і стало те, що люди масово відрікаються від Московського Патріархату і переходять у Церкву, котра відстоює українські позиції, тобто Українську Православну Церкву Київського Патріархату, зокрема й на Тернопільщині. Але важко щось стверджувати, поки не буде якоїсь конкретної реакції.

З одного боку, якби декларацію було підписано раніше, коли місії міжнародних організацій щойно почали діяти, то вони б дивилися на ситуацію через призму цього документа. Тепер вони вивчили ситуацію на місцях, і цей документ уже не змінить їхньої думки. Тому великого впливу на роботу місій на місцях це не матиме. А що стосується решти, власне їхніх центрів, то це може певним чином відбитися на їхньому сприйнятті ситуації в Україні і питання переходу громад в УПЦ КП. Саме для цього Москва й ініціювала цей документ.

Віра Касіяна.

Як правильно постити у Великий піст

У давньоанглійській мові Великий Піст називається словом **Leenten** – весна. Весна не тільки за часом року. Весна душі, коли нарешті треба прибрати весь брудний сніг гріхів, розтопити лід у серцях, коли душа повинна розквітнути, омиа Таїнством покаяння. Великий піст – найтриваліший і найсуворіший піст Православної Церкви.

Церковний статут виділяє п'ять ступенів суворості посту:

- * повне утримання від їжі;
- * холодна їжа без олії;
- * гаряча їжа без олії;
- * гаряча їжа з олією;
- * споживання риби.

Згідно з церковним уставом два дні першого тижня посту і Велика п'ятниця (п'ятниця Страсного тижня) – дні суворого посту, тобто утримання від їжі.

В інші дні Великого посту, крім суботніх та недільних днів, Церква встановила другий ступінь помірності – рослину їжу споживають один раз, без олії, у вечірній час. У суботні та недільні дні дозволяється третій ступінь посту, тобто вживання звареної рослинної їжі, з олією, причому двічі на день.

М'ясо, яйця, молочні продукти, тваринні жири виключаються повністю. Рибу дозволено споживати на Благовіщення і у Вербну неділю, ікру риби – у Лазареву суботу.

Треба пам'ятати, що зазначені в уставі правила були складені в давніх монастирях і є ідеалом посту. У сучасних умовах піст може послаблюватися. Тому зазвичай православні просять благословення священника і визначають з ним міру свого посту.

Для хворих, подорожніх, дітей до 14 років, для вагітних і жінок, які годують грудьми, існує послаблений піст. Церква радить визначити міру посту зі священником. Так, святий XIX століття Феофан Затворник радив: «*Їжте рибу, коли немічні. Бог благословить. Тут немає гріха, коли робиться через необхідність, а не з примхи. А коли будете говорити, тоді утримайтеся, якщо будете міцні. А якщо ні, то утримайтеся день-другий перед самим причастям; навіть і без цього можна, коли неміч... Ніяких немає законів вбивати себе, коли відомо, що пісне засмує здоров'я. І святий Пахомій в уставі написав ченцям хворим їсти м'ясо, якщо це потрібно для здоров'я.*»

Щодо посту, коли немає здоров'я, каже святий Феофан Затворник, терпіння хвороби і благодушність під час неї замінюють піст. Тому будьте ласкаві вживати їжу, яка потрібна за властивістю лікування, хоча вона і не пісна. Але при цьому треба обов'язково порадитися з духовником і, навіть якщо

він благословить послабити піст, каятися перед Богом у своїй немочі.

Церква нагадує, що основний зміст посту полягає в глибшому духовному житті, у щирому каятті у гріхах, у частішому відвідуванні Богослужіння, причасті Святих Христових Таїн і молитві.

Дотримуючись посту, потрібно пам'ятати, що він відрізняється від звичайного голодування своєю духовною складовою. А тому той, хто постить, мусить більше уваги приділяти своєму духовному життю: молитися в храмі та вдома, читати Святе Письмо та християнську релігійну літературу, обмежити все те, що відволікає від спілкування з Богом: перегляд телепрограм, слухання радіо, відвідування розважальних заходів. Якщо хтось перебуває у сварці чи тримає на когось гнів – необхідно примиритися з цією особою, бо гріхи гордості, гніву, осуду, ненависті, злоби позбавляють того, хто постить, усіх плодів його праці.

За словами святих отців, «*якщо побачиш жebraка, подай йому милостиню; якщо побачиш ворога, примирися; якщо побачиш свого друга щасливим, не заздри; якщо побачиш вродливу жінку, пройди повз. Нехай постять не самі вуста, але і зір, і слух, і ноги, і руки, і всі члени нашого тіла. Нехай постять руки, перебуваючи чистими від розкранд'я і зажерливості. Нехай постять ноги, переставши ходити на протизаконні видовища. Нехай постять очі, привчаючись не дивитися на благовидні обличчя і не заглядатися на чужу красу... Нехай постить і слух; а піст слуху в тому, щоб не приймати лихослів'я і наклепу. Нехай і язик постує від лихослів'я і лайки. Що за користь, коли ми утримуємося від птахів і риби, а братів гриземо і з'їдаємо?» Недарма апостол Павло попереджав нас: «*Коли ж ви одне одного гризете і з'їдаєте, стережіться, щоб не знищили ви одне одного!*» (Гал. 5: 15).*

На відміну від того, що вважає і відчуває багато хто, період духовної напруги (скажімо, під час Великого посту або говіння) – це час радості, бо це час повернення до-

дому, час, коли ми можемо ожити. Це має бути час, коли ми обтрушуємо із себе все, що в нас застаріло і омертвіло, для того, щоб набутти здатності жити – жити з усім простором, з усією глибиною та інтенсивністю, до яких ми покликані. Поки нам недоступний, незрозумілий цей момент радості, у нас буде виходити жаклива і блюзнірська пародія; ми, нібито в ім'я Боже, перетворимо життя на суцільну муку для самих себе і для тих, кому доведеться розплачуватися за наші безплідні потуги стати святими.

Це поняття радості може здатися дивним поруч із граничним напруженням, подвигом стриманості, зі справжньою боротьбою, проте радість проходить через усе наше духовне життя, життя церковне і життя євангельське, бо Царство Боже силою берегеться. Воно не дається просто тим, хто безтурботно, ліниво чекає на його прихід. Для тих, хто чекає на нього таким чином, воно, зрозуміло, прийде: прийде в глуху північ, прийде, як Суд Божий, як злодій, якого ніхто не чекає, як наречений, який наближається, поки нерозумні діви віддаються сну. Не так повинні ми очікувати Царство і Суд.

Ми маємо повернутися до такого стану, якого зазвичай не можемо викликати навіть зі своїх глибин, настільки він нам чужий, – стану радісного очікування Дня Господнього, хоча ми знаємо, що цей День буде днем Суду. Дивовижно чути в церкві, що ми проголошуємо Євангеліє, благовістя про Суд, і проголошуємо, що День Господній – не страх, а надія, і разом з Духом Святим Церква можемо сказати: «*Прийди, Господи, і незабаром прийду!*» Поки ми нездатні мислити такими категоріями, нашої християнській свідомості не вистачає чогось дуже важливого. Що б ми не говорили, в такому разі ми все ще язичники, що вирядилися в євангельський одяг. Бог для нас ще Бог удалині, і прихід Його – морок і жах для нас; і суд Його – не спокутування, а засудження наше; і віч-на-віч з Ним – страшна подія, а не година, до якої ми спрямовані і заради якої живемо.

Поради оптинського старця Мойсея

- Якщо змилюєтесь над кимсь колись – за це помилувани будете.
- Якщо постраждаєте з тим, хто страждає (небагато, здається, це є), – до мучеників вас буде зараховано.
- Якщо простите тому, хто ображає, – за це не тільки всі гріхи ваші простяться, а й дітьми Отця Небесного будете.
- Якщо помолитесь від серця про спасіння, хоч і небагато, спасетесь.
- Якщо дорікнете собі, обвинуватите і засудите себе перед Богом за гріхи, які відчуває совість, – за це виправдані будете.
- Якщо сповідаєтесь у гріхах своїх перед Богом, – за це вам прощення і винагорода.
- Якщо пошкодуєте за гріхи, або розчулитесь, або заплачете, або зітхнете, зітхання ваше не втаїться від Нього: «Не таїться бо від Нього, – каже св. Симеон, – сльоза ані сльози якась частина». А св. Золотоуст каже, що якщо пошкодуєте за гріхи, то використаєте це для свого спасіння.
- Перевіряйте самого себе щодня: що ви посіяли для майбутнього віку: пшеницю чи терен? Дослідивши себе, готуйтеся до виправлення на наступний день і таким чином все життя проводіть. Якщо погано проведений був день нинішній, так, що ви ні молитви гідно Богові не принесли, ні не сокрушилися серцем жодного разу, ні не упокорились у думці, ні милостині чи милосердя нікому не вчинили, ні не простили винного, ні не стерпіли образи, навпаки ж, не стрималися від гніву, не стрималися в словах, їжі, питті або в нечистих думках розум свій тримали, – все це розглянувши по совісті, засудіть себе і наміртеся наступного дня бути уважнішими у доброму та обережнішими у злому.

ІНЮГАЯ ПІТА

1 березня 1974 року народився прот. Олег Басюк (Церква Всіх Святих с. Чорний Ліс, Церква Св. Володимира с. Ліски, Церква Св. Ап. Іоана Богослова с. Тарасівка Збарзького району).

2 березня 1978 року народився прот. Микола Пайкуш (Церква Св. Вмч. Євстафія Плакиди с. Беримівці, Церква Св. Вмч. Юрія с. Мшана, Церква Св. Ап. Іоана Богослова с. Кодобинці Зборівського району).

4 березня 1978 року народився прот. Володимир Буграк (Свято-Преображенський собор м. Кременець).

4 березня 1979 року народився прот. Степан Татарин (Церква Успіння Пресвятої Богородиці с. Трибухівці, Церква Св. Арх. Михаїла с. Трибухівці Бучацького району).

4 березня 1981 року народився ігумен Феодосій (Глинський). (Церква Воздвиження Чесного і Животворчого Хреста Господнього с. Монастирок Борщівського району).

7 березня 1970 року народився прот. Олег Семчишин (Церква Преображення Господнього с. Залісся Борщівського району).

10 березня 1970 року народився прот. Ігор Кормиш (Церква Св. Арх. Михаїла с. Худіївці Борщівського району).

12 березня 1968 року народився свящ. Василь Стасів (Свято-Преображенський собор м. Кременець).

14 березня 1970 року народився прот. Павло Альбін (Собор Свв. Рівноап. Константина і Єлени м. Тернопіль).

18 березня 1965 року народився прот. Михайло Кокора (Церква Воздвиження Хреста Господнього с. Романівка Тербовлянського району).

20 березня 1961 року народився прот. Михайло Бобик (Церква Св. Вмч. Димитрія с. Боришківці, Церква Вознесіння Господнього с. Вигода, Церква Св. Вмч. Юрія Переможця с. Окопи Борщівського району).

20 березня 1962 року народився прот. Тарас Махніцький (Свято-Троїцький собор смт Підволочиськ, Церква Успіння Пресвятої Богородиці смт Підволочиськ).

20 березня 1972 року народився прот. Ігор Шаринський (Церква Покрови Пресвятої Богородиці м. Ланівці).

21 березня 1980 року народився прот. Олег Дрюченко (Церква Св. Апостолів Петра і Павла с. Сільце Підгаєцького району).

24 березня 1969 року народився прот. Михайло Бубнів (Церква Покладення пояса Пресвятої Богородиці с. Поділля, Церква Різдва Пресвятої Богородиці с. Попівці Заліщицького району).

25 березня святкує 30-річчя свящ. Володимир Стецишин (Церква Перенесення мощей Святителя Миколая с. Сапогів Борщівського району).

26 березня 1978 року народився свящ. Олексій Николишин (Каплиця Воскресіння Христового, с. Озерна Зборівського району).

29 березня 1952 року народився прот. Богдан Верхомій (Церква Різдва Пресвятої Богородиці с. Біла Чортківського району).

30 березня 1979 року народився прот. Михайло Павзюк (Церква Св. Арх. Михаїла с. Косьмирин Бучацького району).

30 березня 1955 року народився прот. Володимир Качан (Церква Вознесіння Господнього с. Кривче Борщівського району).